

"איך מאבחנים בעיות שמיעה אצל ילדים?"

אסתי חיימוב, קלינאית תקשורת. מכון שמיעה "הרמוניק"

הילד מדבר בקול רם? שואל "מה" פעמים רבות? מבקש להגביר את הטלוויזיה? לא עונה כשפונים אליו בשמו מספר פעמים? ישנה אפשרות שהילד סובל מבעית שמיעה. שמיעה תקינה הינה מרכיב חיוני להתפתחות שפה ותקשורת מילולית. חוש השמיעה מתפתח במהלך השבוע ה-24 להריון, אבל העובר מגיב לקול כבר סביב השבוע ה-16. מחקרים מוכיחים שהעובר מזהה את קולה של אמו ונרגע כשהיא שרה אליו. מיד למחרת הלידה מתבצעת בדיקת סינון שמיעה במחלקת היילודים. בבדיקה מודדים את תגובת אוזני התינוק לצלילים שמושמעים לו באוזניות וכך מעריכים את תפקוד האוזן הפנימית. תינוקות שלא עברו בהצלחה את בדיקת הסינון מופנים להמשך מעקב וטיפול, בהתאם לתוצאות הבדיקה. במסגרת המעקב אחרי התפתחות התינוק נערכות בגיל 9-7 חודשים בדיקות שמיעה נוספות במרפאות טיפות חלב. בנוסף, בגיל שנתיים וחצי נערכות בדיקות תקשורת הכוללות שפה, דיבור ושמיעה. במידה ויש חשד לליקוי שמיעה באחת הבדיקות, הילד מופנה לרופא אף אוזן גרון ולהמשך בדיקות שמיעה וברור.

פרט למערכות הבריאות הדואגות לעקוב ולבדוק, קיים תפקיד חשוב מאוד באבחון לקויות שמיעה גם לסביבה הקרובה ובעיקר להורים. חשוב לשים לב איך הילד מתפקד בגן, האם הוא קשוב לגננת, האם התפתחות השפה ואוצר המילים בהתאם לגילו. חשוב להבין כי גם ילד שעבר את כל הבדיקות בהצלחה עד גיל הגן, יכול בהמשך לפתח ליקוי שמיעה שנקרא "הולכת"י", שבו הצטברות נוזלים באוזן תיכונה גורמת לליקוי שמיעה תפקודי.

במקרים בהם הועלה חשד שילד אינו שומע טוב, יש לפנות לרופא אף אוזן וגרון להערכה ובדיקת האוזניים. הרופא יפנה לבדיקת שמיעה ובדיקת טימפנומטריה (הבודקת את תנועתיות עור התוף) במכון שמיעה אצל קלינאית תקשורת מוסמכת.

תופעה של נוזלים באוזניים שכיחה בעיקר אצל ילדים מגיל שישה חודשים ועד חמש שנים, ונפוצה יותר בקרב בנים מאשר אצל בנות. הצטברות הנוזלים באוזן התיכונה מתרחשת עקב הצטננות, כאבי גרון או זיהום בדרכי הנשימה העליונות. נוזלים אלה בדרך כלל מתייבשים בעצמם לאחר כארבעה עד שישה שבועות, אך במקרים מסוימים הם נשארים לתקופה ממושכת יותר ועלולים לגרום לירידה זמנית בשמיעה ובמקרים מסוימים להפוך לדלקת.

הצטברות הנוזלים מתרחשת בעיקר בחודשי הסתיו והחורף בעקבות הצטננות ודלקות בדרכי הנשימה. במקרים רבים הסימפטומים של התופעה אינם חמורים ולכן פעמים רבות לא מאבחנים את הימצאותה, אלא לאחר הופעת ירידה משמעותית בשמיעה. הטיפול בנוזלים הינו טיפול תרופתי וכשזה לא עוזר,

פונים לניתוח כפתורים לניקוז הנוזלים ואורור האוזן התיכונה. לפני מתן הטיפול התרופתי ניתן לשקול טיפול אלטרנטיבי לבעיית הנוזלים באוזניים.

במידה וישנה בעיה של ירידה בשמיעה או נוזלים באוזניים, חשוב להיות במעקב רופא אף אוזן גרון ולחזור על בדיקת השמיעה אחת ל- 3 חודשים.

טיפ לסיום, לקראת החופש הגדול ועונת הרחצה בים או בבריכה, לילדים הרגישים לדלקות אוזניים ובייחוד לאחר ניתוח כפתורים מומלץ להשתמש באטמי אוזניים נגד מים לפי מידה.